

תורת אביגדור

הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל

פרשת ויקרא

להתקרב אל ה'

א' - להתקרב אל המקדש - 1 | ב' - להתקרב אל החכמים - 3 | ג' - להתקרב אל היהודים - 6

הקרבת הקרבן, היא מלמדת אותנו שמי שרוצה להתקרב לה', מי שחפץ להשיג קירבת אלקים, אזי הולכה, פעולה גשמית, הינה דבר חיוני והכרחי.

והנה, אנחנו מבינים כמובן ש"קירבת אלקים" טומנת בחובה עבודה גדולה של השכל - האדם צריך לחשוב על ה' כמה שיותר. אנחנו מצויים להידבק בה' על ידי שכלנו; מי שלומד תורה, עושה שימוש בשכלו כדי להידבק בה'. כשאדם חושב על ענייני אמונה, זוהי קירבת אלקים. כל הרגשות הגדולים של יראת ה' ואהבת ה', בטחון, וכל השאר - כל אלו הם גדלות הדעת! בוודאי שלזאת תיקרא קירבת אלקים!

אבל הקב"ה חפץ ביותר מכך. עובדת ההולכה למזבח נועדה ללמדנו, בין היתר, שהקב"ה רוצה שנתקרב אליו פיזית. היסוד הגדול של "וְהִקְרִיבוּ" הוא, שכדי להשיג קירבת אלקים, על האדם לקרב את גופו לה'. וזהו יסוד שחוזר על עצמו לעתים קרובות בדברי הנביאים ובדיני התורה.

פסח דירושלים

ולכן בזמן שבית המקדש היה קיים, נצטוינו מצוה לעלות לרגל שלוש פעמים בשנה, כמו שנאמר: "שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה יֵרָאֶה כָּל זְכוּרָה אֶת פָּנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים טז, טז). בימי קדם, אף אחד לא נסע למלון גלאט כשר בפלורידה לימי הפסח. אף אחד לא היה מעז להוזיל כך את פסח ולהפוך אותו למשהו מסחרי. לאן הם כן הלכו? רק לירושלים. והם לא טסו לשם; הם עלו **ברגל** לירושלים!

מי שהולך לקראת ה', ואינו מסתפק בלשבת בביתו ולחשוב עליו; מי שקם ועולה לבית ה', ועושה שימוש

א' - להתקרב אל המקדש

עבודה חיונית

נפתח עם פסוק מפרשת השבוע: "וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אֱהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד" (ויקרא א, ה). לאחר שחיתת הקרבן, הכהן היה מקבל את דמו במזרק וזורקו על המזבח. אך מבואר בפסוק שלפני הזריקה עצמה היתה עבודה נוספת שהיה צריך לבצעה: "וְהִקְרִיבוּ" - להביא את הדם אל המזבח. ובלשון הגמרא עבודה זו קרויה "הולכה". הוי אומר, הולכת הדם למזבח לשם זריקה היתה עבודה בפני עצמה.

ההולכה היא חלק חיוני מעבודת הקרבן, ועל פי רוב, אם לא עשו עבודה זו, הקרבן נפסל. אילו נמצא דרך למנוע את הולכת הדם למזבח, כגון אם עמדו כמה כהנים זה בצד זה, ממקום קבלת הדם ועד המזבח, וכך העבירו את הדם מיד ליד עד שהכהן העומד על יד המזבח זורקה, על אף שהזריקה נעשתה כדת וכדין, הקרבן אינו כשר, כיון שחסרה לו עבודת ההולכה למזבח, **וחסר היסוד החיוני שהלכה זו באה ללמדנו.**

הליכה של קירבה

ומהו היסוד הזה? התורה באה להדגיש בפנינו את תהליך ההתקרבות לה'. שהרי מהו קרבן? "קרבן" הוא הכרזה על רצונו של האדם "להתקרב" - הוא חפץ להתקרב לה' ולמצוא חן בעיניו. עלינו לדעת אפוא שכל מה שנלמד בתורה אודות תהליך הקרבת הקרבן, מלמד אותנו גם על התקרבות לה'. כך שאם התורה אומרת לנו שהלכה זו היא חיונית עבור

מאוד. ואם אתה חושב על מהלך של ר' חיים בריסקער, מצוין! ה' אוהב אותך בעבור זה. אבל גם אם אתה לא חושב על כלום - עצם העובדה שרגליך נעות לכיוונו של ה', יש לזה יופי מיוחד בעיני ה'. ללכת לירושלים, אל עיר ה', ולטפס עד לראש הר הבית שבו עומד בית ה', זה לכשעצמו הוא הישג גדול ביותר.

שבתי בבית ה'

והנה, בזמן הזה אין לנו את זה בדיוק - וכולנו מייחלים לאותו יום גדול שבו נזכה לשוב ולפקוד את בית ה' בירושלים, ואנחנו ממשיכים לחכות. אולם עלינו להאזין לדבריו של דוד המלך ע"ה, שנותן לנו דוגמה לדרך כיצד נוכל להתקרב אל ה' פיזית, דרך שבה אנחנו מנסים לעשות שימוש גם בימינו. אומר דוד המלך: "אַחַת נְשָׂאֲלָתִי מֵאֵת ה'" (תהילים כז, ד). הוא מבקש רק דבר אחד. אחד! שמעתם? יש לנו כל כך הרבה דברים שאותם אנו מבקשים מה', כל הרבה רצונות וצרכים, אבל לדוד המלך היה רק דבר אחד שהיה חשוב לו ביותר, ו"אוֹתָהּ אֶבְקֶשׁ". ומהו הדבר הזה? "נְשָׂאֲלָתִי בְּבֵית ה' כָּל יְמֵי חַיִּי".

נתאר לעצמינו אדם עסוק. לדוגמה, מנתח בעל שם או תעשיין דגול. הוא אדם מוצלח, והוא שווה במשרדו שעות ארוכות. כעת, כשהוא מגיע הביתה בערב, מגיעה לו מנוחה הגונה. הוא משתוקק לשבת על הספה ולהרים רגלים - למה לא? היה לו יום ארוך. אבל הוא מזכיר לעצמו את המילים של דוד המלך, נושא את גופו התשוש והולך ישר לבית שאותו הוא אוהב מכל - לבית ידידו הטוב ביותר, ונשאר שם כמה שיותר.

חלקה של האשה

רעייתו מבינה זאת אף היא, ואומרת לו: "כשאתה הולך לבית המדרש, קח אותי איתך. אמנם אינני יכולה להיות שם בגופי, אבל אני נמצאת שם ברוחי". לפעמים היא צריכה לדחוף אותו מעט; לא אחת נוח יותר לשבת עם הרגלים למעלה. "תזדרז, אתה עלול להפסיד מעריב!" הוא מבין את הרמז ומזדרז לצאת. הוא הולך לבית הכנסת! והוא גם יושב שם! זוהי קירבת אלקים! ויש לה מאה אחוזי שותפות בזה. היא הולכת יחד איתו, למרות שהיא עסוקה בבית.

הן אמנם, הוא לא יכול להיות שם תמיד - הרי עליו להתפרנס ממהו. וגם מי שלא הולך לעבודה; נניח

ברגליו כדי להתקרב אל ה' - זהו דבר עצום! זהו שנאמר: "שָׂאוּ מִנְחָה וּבָאוּ לְפָנָיו" (דברי הימים א' טז, כט). פירוש, אל תסתפק בלשלוח קרבן. הרי אתה יכול למנות שליח שיקריב עבורך את הקרבן. למה באמת שתיסע למרחקים כדי להקריב קרבן? יתכן ואתה סבור שיש לך דרכים טובות לנצל את הזמן לעבודת ה'. "למה לבזבז כל כך הרבה זמן בנסיעות? אשלח את הקרבן באמצעות שירות שליחויות, ואני אשב בבית כל היום ואתבונן בחסדי ה'".

אבל ה' אומר: "לא, זה לא מספיק. 'ובאו לְפָנָיו'- הביאו בפני את **גופכם**". לא היה מספיק לארגן מניני תפילה בריכוזים שבהם התגוררו. לא. היה עליהם לעזוב את האחוזות ולנסוע לירושלים. כיזו חשיבותה של התקרבות פיזית לה'.

מה יפו פעמיך

וכך, שלוש פעמים בשנה, האומה כולה ארזה תרמילים, נעלה נעלי הליכה, ויצאה לדרך. הדרכים היו מוצפות בהמון רב; איזה מחזה מעורר השראה - לראות את עם ישראל צועד לעבר ה'! ובעודם חולפים בכפרים ובעיירות שבדרך, הצטרפו אליהם עוד ועוד אנשים. וכולם שרו - הם הלכו ושרו "שיר המעלות". היתה זו "הולכה אל המזבח" בסדר גודל עצום! וכאשר הגיעו סוף סוף לשערי עיר הקודש, כולם שרו יחד: "עֲמֹדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בְּשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַם" (תהילים קכב, ב) - 'אנחנו כאן! הגענו! הלכנו קילומטרים רבים כדי לראות אותך, וכעת אנחנו עומדים בירושלים!'

וכיצד מסתכל הקב"ה על המחזה הזה? הגמרא במסכת חגיגה (ג, א) מספרת לנו מה הוא חושב. הקב"ה מדבר על עם ישראל ואומר: "מָה יָפוּ פְעָמֶיךָ בְּנַעֲלִים בַּת נְדִיב" (שיר השירים ז, ב). שמעתם? מבין כל הדברים, השי"ת משבח את רגלינו ונעלינו!

צריך להבין שבאותם ימים, לא כולם לבשו נעלים; מי שיצא למסע ארוך, דאג לנעול נעלים. כך שכאשר השלימו ישראל את מסעם לבית המקדש, הקב"ה הביט ברגליהם ואמר: "כמה נאין רגליהן של ישראל" - 'כמה יפים ונהדרים הם בני עמי, הנועלים את נעליהם והולכים אלי'.

עם ישראל הולך בדרכים, והקב"ה נפעם מרגליהם. כמובן שהוא מתפעל גם משכלם של ישראל. אם אתה חושב על הקב"ה בזמן שאתה צועד - טוב

שקר בחוץ - לא, את זה אסור לעשות; אסור להשתמש בבית הכנסת עבור צרכים גשמיים. אבל מי שנכנס בבית הכנסת כדי לשבת, עושה דבר נפלא! כן; עבור מצוה זו לבד שווה להיכנס לבית הכנסת. נכון שזה רעיון טוב? אתה הולך ברחוב ועובר על יד בית כנסת או ישיבה, ואין לך שום צורך במקום; בכלל לא תכננת להיכנס לשם. אבל אתה נכנס ויושב שם, רק לשם המצוה שבדבר. כדאי לכם לנסות את זה מתישהו. נניח ואתה נוסע ברכב ועובר על יד בית כנסת או ישיבה - יש לך כעת הזדמנות לתרגל התקרבות לה'. עצור, כנס פנימה, שב שם למשך דקה וחשוב: "אני עושה את זה עבור תכלית מסוימת". ומהי תכלית זו? התכלית היא להתקרב אל ה' פיזית!

פתרון פשוט

כמובן שאנחנו רוצים שגם השכל יתקרב, אלא שזה לא כל כך קל. אבל שגופך יתקרב זה דבר שהרבה יותר קל לבצע - אז חטוף את ההזדמנות! שב שם במשך דקה וחשוב: "אני יושב כאן בבית הכנסת משום שאני עושה מה שאני יכול כדי להתקרב פיזית לקב"ה". ואם אף אחד לא שומע, אמור בפה: "ברוך ה' שזכיתי להיכנס לכאן!"

אתה חושב שזה טיפשי? אין לך בעולם דבר פחות טיפשי מזה! כי למדנו כעת שלהיכנס לבית ה' ולשבת שם, כבר מהווה קיום של המעלה הגדולה של קירבת אלקים. ככל שתוכל להתקרב לשכינה בגופך, זוהי שלמות לנשמה.

ב' - להתקרב אל החכמים

הידבק בחכמים

והנה, אחת מבין שלל ההזדמנויות להתקרב פיזית אל ה', היא המצוה להידבק בתלמידי חכמים. התורה אומרת: "ובו תִּדְבֹּק", ושואלת הגמרא (עי' כתובות קיא, ב): "וכי אפשר להידבק בשכינה?" - וכי דבר כזה הוא בכלל אפשרי - להידבק בשכינה? הלא "תִּדְבֹּק" פירושו דביקות פיזית. כמובן, כפי שכבר נאמר לעיל, יש הרבה מה לומר על המצוה של "ובו תִּדְבֹּק" מבחינת דביקות המחשבה, אך אין כל ספק שנכלל בה גם להיות בסמיכות ובקירבה פיזית לקב"ה. כיצד יתכן הדבר?

ואתה יושב בבית הכנסת כל היום, אבל לפעמים השמש אומר: "סליחה אדוני, אנחנו נועלים עכשיו; עליך לצאת", אבל זו צריכה להיות תשוקתו של האדם. "לו רק יכולתי לשבת בבית ה' כל ימי חיי". להיות קרוב אל ה' פיזית - לזה השתוקק דוד המלך. "מבין כל הדברים שאליהם אני משתוקק, הדבר היחיד שאני באמת רוצה הוא 'שְׁבִי בְּבֵית ה' כָּל יְמֵי חַיֵּי'".

עבודת הישיבה

והנה, יתכן ותחשבו שהכוונה היא להיכנס לבית הכנסת או לבית המדרש ולפתוח גמרא או תהילים ולהתחיל לעבוד. הרי לזה נועד בית כנסת. אך לא זה מה שאמר דוד המלך; הוא אמר: "הדבר היחיד שאני רוצה זה 'שְׁבִי בְּבֵית ה'!" כמובן שאם אתה כבר יושב, כדאי שגם תשיג, אבל גם אם לא עשית כך, עצם העובדה שעלית בגרם המדרגות והבאת את גופך אל בית הכנסת וישבת שם - זה לכשעצמו הוא הישג.

אביא לכם ראייה על כך. נניח ומיד לאחר התפילה יצאת מבית הכנסת, ואז נזכרת ששכחת את המעיל בפנים. אתה ממחר מאוד, אתה עוד צריך להספיק לתפוס את הרכבת, ולכן אתה רוצה לרוץ חזרה פנימה ולקחת את המעיל. לא ולא! אסור לעשות כן! להיכנס לבית הכנסת לצרכיך הפרטיים?! אין לך רשות להיכנס לבית הכנסת רק כדי לקחת את המעיל. וכעת אתה תקוע מחוץ לבית הכנסת.

הגמרא (מגילה כח, ב) נותנת עצה למצב כזה, והיא, שכשאתה נכנס לבית הכנסת, דבר ראשון עליך לשבת. שב במקדש המעט למשך דקה. כך היא ההלכה - צריך לשבת שם מעט, ואז אפשר לקחת את המעיל. והרמב"ם (פי"א מהלכות תפילה ה"ט) מסביר הלכה זו כך: "שהישיבה שם מעסקי המצות היא שנאמר 'אֲנֹשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵּיתָהּ וְגו'".

חטוף את ההזדמנות!

לולא שלמדנו הלכה זו, יתכן והיינו חושבים ש"אֲנֹשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵּיתָהּ" מתייחס למי שיושב בבית מדרש ועוסק בתורה או בתפילה. לא! "יוֹשְׁבֵי" פשוט שב בבית המדרש לכמה רגעים - זהו 'שְׁבִי בְּבֵית ה'". תארו לעצמכם אדם שיושב בבית הכנסת מבלי לעשות דבר - הוא פשוט יושב שם. לא בגלל שהוא מנסה למצוא מחסה מהשמש הקופחת או בגלל

איזהו שימוש

זהו היסוד שמצינו בדברי חז"ל בשם "שימושה של תורה". וזו הסיבה שכאשר הנביא (מלכים ב' ג, יא) מבקש לתאר את אלישע הנביא ולספר לנו מיהו, מה היחוס שלו, כתוב: "פֹּה אֶלְיִשָׁע בֶּן שִׁפְט אֲשֶׁר יִצַּק מִים עַל יְדֵי אֱלֹהֵיוֹ".

והנה, יש אומרים שזה רק משל בעלמא; הם רוצים לומר ש"שימוש" פירושו לימוד יותר מעמיק, ושפירושו שאלישע היה תלמידו של אליהו ולמד מפיו תורה בעמל וביגיעה; אבל פירוש זה אינו נכון, שהרי הגמרא (ברכות ז, ב) אומרת בפירוש: "למד" לא נאמר אלא "יצק". זאת אומרת שאלישע היה נוכח בשעה שאליהו הנביא הוצרך לרחוץ את ידיו, ואלישע לקח ספל מים ושפך אותם על ידיו של רבו. וכך מתאר בפנינו הנביא את אלישע - כמי שיצק מים על ידי רבו.

היכרות שכזו?

זוהי קביעה מדהימה, וכמעט בלתי מובנת כלל. הרי אפשר היה לכתוב: "אלישע שלמד מאליהו את דרכי השגת הנבואה". אליהו הוא זה שחינך את אלישע להיות נביא. לאליהו היתה ישיבה של "בני הנביאים", והוא גידל את אלישע בדרכי הנבואה, ולימד אותו הכל. אך לא, כל זה אינו מוזכר. כל סודות התורה, כל דרכי ה', כל שאר הדברים שנלמדו בישיבת הנביאים המופלאה, לכל אלו אין כל אזכור. הדבר היחיד שזוכה לאזכור הוא העובדה שאלישע יצק מים על ידיו של אליהו הנביא!

הגמרא לומדת אפוא מכאן ש"גדולה שימושיה של תורה יותר מלימודה". ומהו טעם הדבר? משום שיציקת מים היא קירבה פיזית! הקירבה הפיזית לאליהו, לאיש ששכינת ה' שורה עליו במידה מופלגת, הינה זכות גדולה כל כך, עד שזה כמו להיות קרוב לה' עוד יותר מאשר על ידי לימוד התורה. מבחינה מסוימת, זה גדול עוד יותר מלימוד התורה. האמינו לי, ביקור אצל החפץ חיים היה שווה יותר מקריאה בספר חפץ חיים.

להתחבר לגדולים

וזאת אומרת שאסור לנו להחמיץ את ההזדמנות להתקרב קירבה פיזית לגדולי ישראל ולתלמידי החכמים שבדורנו, ועלינו לחפש כמה שיותר שייכות עמם. כל כך הרבה יוכל האדם להשיג, אם ישים לו

ומה עונה הגמרא? "אלא הידבק בחכמים" - האופן להגיע לדביקות זו הא על ידי החכמים. אם תלך לחכמים, תגלה שה' נמצא שם, אצלם.

נסביר זאת. כאשר שאול המלך חזר מהקרב המנצח מול העמלקי בימיו של שמואל הנביא, שמואל הוכיח אותו: "וְמָה קוֹל הַצֶּאֱן הַזֶּה בְּאֶזְנֵי וְקוֹל הַבֶּקֶר אֲשֶׁר אֲנֹכִי שֹׁמֵעַ" (שמואל א' טו, יד) - הוי אומר: "במקום להשמיד את כל הצאן והבקר של עמלק כפי שנצטווית, הבאת לכאן צאן חי?!"

שאול תירץ את עצמו, ואמר: "מֵעַמְלָקִי הֵבִיאֹם... לְמַעַן זְבַחַ לְה' אֱלֹהֵיךָ" (שם פסוק טו). ומקשה הכוזרי (ד, ג), מדוע נקט שאול בלשון "ה' אלקיך"? האם הוא אינו אלקיו של שאול גם כן? הרי חז"ל אומרים (ראה במדבר רבה יא, ג) ששאול היה בן תורה ועניו, וצדיק גדול ביותר. מה אפוא פשר הביטוי הזה "ה' אלקיך"? היה לו לומר "לְמַעַן זְבַחַ לְה' אֱלֹהֵינוּ".

להתחבר לשכינה

מסביר הכוזרי, שאף על פי שבוודאי ה' הוא אלקיו של כל אחד ואחד, מכל מקום הוא בוחר להשרות את שכינתו על הקרובים ביותר אליו. נביא הוא אדם שלם יותר מחמת השגתו בנבואה, ולכן אמר שאול "ה' אלקיך", הוי אומר: "ה' משרה את שכינתו עליך יותר ממני! קנית שלמות הנפש, והשכינה שורה עליך עוד יותר מאשר עלי".

שמא תאמרו: "נו באמת? אין זה אלא משל בעלמא! היתכן שהשכינה באמת שורה עליו?!"

ואנחנו אומרים שכן! בהחלט כן! אנחנו לומדים כעת שהשכינה **אכן** שוכנת על חכמי התורה. ולכן, אדם המקרב עצמו לתלמידי חכמים, לאלו שעליהם שורה השכינה ביתר שאת, מבחינה מסוימת נחשב הדבר שהוא מקרב את עצמו לה'.

זהו שכותב הרמב"ם (פ"ו מהלכות דעות ה"ב) שעל כולנו לשאוף "להתחבר להן [לתלמידי חכמים] **בכל מיני חיבור**" - ללכת איתם, לאכול איתם, לשוחח איתם על ענייני עסקים. ולהיות כמה שיותר קרובים **פיזית** אליהם - בכל דרך שאנחנו יכולים להעלות על הדעת - ובכך להיות קרובים אל ה'.

גם כשהיו לנו אנשים גדולים מאוד, רק מעטים הגיעו אליהם. כשהגרא קוטלר זצ"ל עוד היה חי, כמה יהודים - בעלי בתים, או אפילו בני תורה, באו אליו באופן אישי? אין ספק שהוא היה אדם עסוק, אבל מדוע לא באתם לראות אותו? רק להיכנס לביתו או לבית מדרשו, אפילו בלי לדבר עמו, עצם ההליכה היא כמו הולכה למזבח!

ומי שזכה לדבר עמו, אפילו כמה מילים - עוד יותר טוב. לבקש עצה, לבקש ממנו דרך חיים - איזו זכות! גם מילים ספורות ששומעים מאדם גדול יכולים היו ליישר אתכם, אילו רק הסכמתם לשמוע. אבל גם אם לא הייתם מדברים איתו, עצם הקירבה הפיזית אליו היא שלמות לנשמה. וכשר' אהרן זצ"ל נפטר, הדור שלנו איבד הזדמנות זו לעד.

ה'בייסמנט' במונסי

איזה תענוג היה לדבר עם הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, כשהוא עוד היה בין החיים. כשהגר"מ קמנצקי זצ"ל עוד היה חי, הוא היה בעל עצה. אפשר היה לדבר איתו, והוא היה מעניק עצות. אבל גם אילו לא הייתם מדברים עמו, רק להיות שם. אבל כמה אנשים טרחו לבוא אליו? ר' יעקב זצ"ל היה מוסר שיעור בחומש במונסי. היה לו 'בייסמנט' קטן שבו היה מתקיים השיעור. ר' יעקב קמנצקי מוסר שיעור בחומש! מי לא יבוא לשמוע דבר כזה?! שיעור כזה אמור היה להיות מלא עד אפס מקום; אבל הוא לא היה עמוס! היו שם הרבה מקומות פנויים.

וגם בדורנו ישנם צדיקים - יש די והותר צדיקים גם בימינו - ומי שיזכה להתקרב אליהם, צריך להכיר בכך שהוא זוכה להתקרב לשכינה, וזוהי אחת ההצלחות הגדולות בחיים.

לכן אמרו חז"ל: "חייב אדם להקביל פני רבו ברגל" (ר"ה טז, ב) - חג הפסח מתקרב, וזוהי חובה נוספת בין שלל החובות של פסח.

אז נכון שהמצוה להיות בסמיכות פיזית לשכינה כוללת ש"לעולם ידור אדם במקום רבו" (ברכות ח, א); אולם ביום טוב מחויב האדם לשאת את רגליו ולהתקרב עוד יותר, ללכת ולבקר אותו. אגב, אל תבואו לכאן; עליכם למצוא לעצמכם רב' **אמיתי**, ולהקביל את פניו.

למטרה לשמש תלמידי חכמים. זוהי זכות עצומה, משום שעל ידה זוכה האדם להשיג קירבה פיזית לקב"ה.

יתכן כמובן שתלמידי החכמים הללו עסוקים; יתכן שכאשר תנסה להתחבר אליהם, הם ינסו לדחותך מעליהם, אבל זהו תפקידך - לעשות ככל שביכולתך להתקרב אליהם. אל תחשוש להפוך לנטל עליהם. שיאמרו לך "לך מכאן" - אתה תמשיך לנסות ככל יכולתך להתקרב אליהם.

ויכוחים עם הרב מסיגעט

ניקח לדוגמא את הרב מסיגעט; הוא אדם עסוק - הוא לומד יומם ולילה, ואנשים גם באים אליו כל הזמן עם שאלות. כעת תחשוב שאתה הולך אליו ואומר: "שמעתי שיחה מהרב מילר, ולכן אני רוצה להתקרב אליכם".

אך הוא אומר: "אין לי הרבה זמן".

אתה אומר: "אולי אוכל לפחות לשאת עבורכם את הטלית והתפילין לבית המדרש?"

הרב מסיגעט יאמר: "אין צורך, אני יכול לשאתם בעצמי".

ואתה מתחנן אליו: "בבקשה רבי, עשו לי טובה, הניחו לי לשאת עבורכם את הטלית והתפילין!" הוא לא יבזבז זמן בוויכוחים ברחובה של עיר, אז הוא נכנע. אתה פוסע מאחוריו ונושא עבורו את הטלית והתפילין - אתה לא מדבר איתו, אלא רק הולך סמוך אליו. עליך לדעת שעשית כעת דבר גדול למען עצמך. אמנם אינני חסיד, ועם זאת אני אומר לכם, שמי שיזכה לשאת את הטלית והתפילין שלו, מתקרב בכך לקב"ה, ללא כל ספק!

לחטוף את ההזדמנויות

נקטתי באדם אחד, אבל הדבר נוגע לכל ראשי הישיבות; התקרבו אליהם! אין להם זמן לדבר אתכם, אבל אם תישארו בקרבתם מספיק זמן, אולי הם ייעזרו בכם באיזה אופן, ואז זכיתם בזה לשמש תלמידי חכמים. ברוך ה', גם בדורנו יש תלמידי חכמים. אמנם הם אינם רבים כל כך כמו לפני עשרים שנה, ולא כמו לפני ארבעים שנה - אבל הם קיימים. אלא שרוב בני אדם אינם מבינים כמה חשוב להתקרב אליהם מבחינה פיזית!

רגל תחת רגל

למה ביום טוב? התשובה היא, שבאמת צריך האדם להקביל פני רבו כל הזמן, אבל במשך השנה האדם עסוק בעבודתו. ביום טוב הוא לא הולך לעבודה, אז אם הוא לא עובד, מה עליו כן לעשות? ללכת ללונה פארק? לבקר בגן החיות? אפשר לעשות גם את זה, אבל לא לזה נועד החג. ימי החופש שאנו זוכים להם נועדו כדי שהאדם יקרב את עצמו לה'! ואם אין לנו בית מקדש לעלות אליו לרגל, ולהתקרב פיזית לה' בדרך זו, יכולים אנו ללכת לחכמים.

בוודאי יתכן שגם תשמעו דברים טובים מהרבה, אבל גם אם לא, גם אם הגעתם ונרדמתם על השולחן, עצם זה שהלכתם לרביה ביום טוב, התקרבתם בכך למי שהשכינה שורה עליו, למי שעליו יכולים אתם לומר: "ה' אֶלְקֵינוּ - הוא האלקים שלך". הנה כי כן - עבור האומה המבקשת קרבת אלקים, קירבה פיזית לחכמים היא בעצמה הישג גדול, כי זו נחשבת התקרבות לקב"ה.

ג' - להתקרב אל היהודים**העם הנבחר**

לאחר שהבנו את חשיבותו של יסוד זה, להיות קרובים פיזית לה', יש חלק נוסף בנושא הזה, שאסור לנו להעלים ממנו עין. כי אם דביקות בה' פירושה להתקרב אל כל מקום שזוכה לשכינת ה', זה פותח בפנינו מערכת חדשה של שלמות, מערכת שזמינה לנו. והיא זמינה לנו פה בפלאטבוש - בפרט בפלאטבוש.

אסביר את דברי. הגמרא במסכת ברכות (ז, א) אומרת, שאחד הדברים שביקש משה רבינו מאת השי"ת לאחר שסלח לעם ישראל על חטא העגל היה: "ביקש שתשרה שכינה בישראל" - הוא ביקש מה' ששכינתו תשרה לעד בקרב עמו ישראל.

אמנם אין זה פשוט לבאר ענין זה לאשורו, אך יהיה הביאור אשר יהיה, פירוש הדבר הוא ששכינת ה' תשרה בינינו באופן מיוחד. ורק בינינו; כי בקשתו השניה של משה היתה: "ביקש שלא תשרה שכינה על אומות העולם". כך שכאשר נענה הקב"ה לבקשותיו של משה, משמעות הדבר היתה שמעתה

והלאה, לעולמי עולמים, מי שמחפש קרבת ה', ימצא אותה בקרב האומה היהודית.

המקומות המובחרים

והנה, יש לדעת שענין זה תלוי במספרים. כשהקב"ה משרה את שכינתו על ישראל, ישנה בחינה מיוחדת של שכינה השורה על מספרים גדולים. כולם יודעים שכאשר עשרה יהודים מתכנסים יחד, "כל בי עשרה שכינתא שריא" (סנהדרין לט, א) - הקב"ה אוהב זאת ומשרה שם את שכינתו. השכינה נמצאת שם, ולכן "וְנִקְדְּשִׁיתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" - אפשר לומר קדושה וכן דברים נוספים הנאמרים לכבוד שכינתו.

וכשיש יותר יהודים - יש יותר שכינה; הוי אומר, נוכחותו של הקב"ה כאן היא רבה יותר. "אין השכינה שורה על פחות משני אלפים ושני רבבות מישראל" (יבמות סד, א) - כשעשרים ושנים אלף יהודים מתכנסים יחד, שורה שם בחינה שונה, בחינה עוצמתית יותר, של שכינה. נמצא שכל יהודי נוסף מהווה תוספת מיוחדת לשכינת ה'. תוספת חשובה ביותר! אגב, זה לבד מחייב אותנו הכרת הטוב רבה לאמהות ולאבות למשפחות ברוכות ילדים. הם מורידים את השכינה עוד ועוד.

פלאטבוש מוצפת

קראתי בעיתון כתבה המדווחת על כך ששכונת פלאטבוש הולכת ומתמלאת ביהודים שומרי תורה, והיא עמוסה עד להתפקע. כך אומר העיתון. אלפי יהודים הגיעו לכאן מסוריה; יהודי רוסיה ממלאים את השכונה; ויש גם ישראלים רבים. אמנם לא כולם יהודים שומרי תורה, יש גם יהודים אחרים, אבל הבה נקווה שכולם יחזרו בתשובה. יהודים שומרי תורה ומצוות הם תענוג גדול, כי פירושו של דבר הוא שאנחנו חיים קרוב לה'.

נניח ויש יהודי בעיר סקרסדייל ששומע את הקלטת הזו - יש לנו אנשים גם בסקרסדייל - והוא רוצה להתקרב לה'. תארו לעצמכם יהודי כזה, ששומע את המילים הללו שלהתקרב לה' פירושו להתקרב פיזית. עליו לחשוב לעצמו: "מהו המקום המובחר ביותר להידבק בה? סקרסדייל או פלאטבוש?"

כמובן שבאופן אישי אני אומר שהמקום המובחר ביותר - ואני לא נוגע בדבר - הוא ווליאמסבורג. כי

עגלות תינוק - כשבפנים יושבים שני תינוקות, ועוד ארבעה מחזיקים בה מכל צד.

הולכים ברחוב רואים עוד ועוד בתים, רחובות שלמים של שומרי תורה. בכל מקום ניתן לראות שלטים המודיעים: 'גלאט כשר'. כיום ניתן לראות שלטים המכריזים: 'ללא חשש חדש; בחנויות רבות מוצבים שלטים כאלה. בבתי המרחקת מפרסמים איפור לשבת. הסימנים לפריחתה של אוכלוסיית שומרי התורה ב"ה, ניכרים בכל מקום. זוהי שמחה גדולה עבורנו.

להעריך את השכינה

אבל לא די בזה למי שאינו מעריך את קירבת האלקים שבדבר. כאן זה המקום להיות! כך צריכים אנו לחשוב. אבל לא בגלל איפור כשר ופיצה כשרה; זה גם טוב, אבל מה שמעניין אותנו יותר מכל הוא, שאנחנו רוצים להיות יחד עם הקב"ה. ובמקום שבו יש נוכחות גדולה יותר של יהודים, הקב"ה מרכז שם את שכינתו יותר ויותר.

להיות כאן פירושו קירבת אלקים - להיות קרובים פיזית אל ה'! עצם השהייה בשכונות אלו, עצם ההליכה בפלאטבוש היא קיום מצוה של התקרבות לה'! כשעוברים ברחובות וויליאמסבורג שבהם מתגוררים יהודים שומרי תורה, רחובות בבורו פארק שבהם מתגוררים שומרי תורה, הולכים ברחובות מסוימים בשכונת קראון הייטס, צריך להרגיש שמחה גדולה של קירבת אלקים. לחשוב על כך שאנו זוכים להתקרב לה', פיזית. זה נכון בין כה וכה, אך ככל שנרבה לחשוב על כך, כך זה ישפיע עלינו יותר ויותר.

רחובות שלמים של מזוזות גדולות! משפחות גדולות! זו שמחה! כאן זה המקום להיות! לא רק בגלל שאיננו צריכים לחשוש מפני שוד מזוין, שמישהו ישלוף סכין מתוך הגרב וישדוד את כספנו. זו שמחה כי כאן נמצאת השכינה. "קִרְבַּת אֱלֹקִים לִי טוֹב" (תהילים עג, כח).

שכינה בפריפריה

והנה כיום, ברוך ה', זה לא רק פלאטבוש. קראתי כתבה, גזיר מתוך עיתון מסוים שאיני רוצה כלל להזכירו בשמו, שסיפר שבעיר מיאמי שמים לב להתרבות הולכת וגוברת של צעירים שומרי תורה ומצוות. הכתב מתאר כיצד ביקר בחנות פיצה כשרה והזמין מנה, והיה עליו להמתין חצי שעה עד שהגישו

וויליאמסבורג מלאה בזן הקרוב ביותר ליהודי האירופאי, המקורי, של יהודים שומרי תורה. אבל איננו מבקשים מהיהודי הזה המתגורר בסקרסדייל לעבור לויליאמסבורג; זה כבר יותר מדי. ואשתו בוודאי לא תסכים לכך. אבל לכל הפחות בוא לשכינה הנמצאת בפלאטבוש!

להקריב למען פלאטבוש

"אבל יש לנו פה חיידר", טוען האיש. "יש לנו קצביה כשרה וצרכניה שומרת שבת. אנחנו מאוד שמחים כאן. אנחנו בונים כאן קהילה יהודית".

יכול להיות שזה נכון. אני בטוח שיש אנשים שעושים דברים טובים. אבל אני גם בטוח שאתה מפסיד את המעלה הגדולה של קירבה פיזית לשכינה. זהו פשוטו של מקרא במצות הדביקות; "וּבֹ תִדְבַּק" פירושו שצריך להידבק פיזית בה'. ואין ספק שמקום המלא ביהודים הינו מקום טוב יותר כדי לקיים בו את המצוה. שווה אפילו להחליף מקצוע בשביל זה, אם יש צורך בכך. שכונה כזו שווה כל הון שבעולם, כי בכך אתה קרוב לשכינה. כמובן שלא תמיד הדבר אפשרי, אבל אם זה אפשרי, יש לעשות ככל שידרש כדי להתגורר במקום שיש בו השראת השכינה רבה יותר.

ה'קול קורא' של הרב מילר

אילו הייתי אדם חשוב, הייתי אומר שיש להוציא 'קול קורא' מצד גוף כלשהו - נניח אגודת הרבנים או גוף רבני אחר - הכרזה פומבית הקוראת לכל היהודים לעבור חזרה לברוקלין. "שובו לשכונות החרדיות, לבורו פארק ופלאטבוש", והייתי מוסיף גם את מונסי.

במשך הזמן יולדו לכולם ילדים ונכדים. יהודים יקנו בתים, והגויים המתגוררים בהם כעת, יעזבו את המקום. למה שגוי יתגורר בבית בברוקלין ששווה \$400,000 - זה מה שיהודים מציעים כיום - כשהוא יכול לחיות בבית זול בהרבה בשכונת מספת? הם יעזבו את השכונה. אבל היהודים? היהודים כולם יעברו חזרה - קרוב יותר לה'.

אלא שלא מספיק רק להתגורר במקום המלא ביהודים. זה דבר טוב מאוד כי מכל עבר רואים יהודים המקיימים את יהדותם - ועושים זאת בגלוי. יהודים מגדלים משפחות, כולם יראי ה', כולם עם כיפות, כולם עם ציצית בחוץ. רואים נשים הדוחפות

"וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' אֲלֵקִיכֶם" הרי הם "חיים קְלִיָּם הַיּוֹם" - יזכו לחיות עמו לעולם הבא. קירבת אלקים - זוהי ההצלחה והאושר שלנו - לנצח נצחים.

שבת שלום ומבורך!

בואו נהיה מעשיים

מתקרבים פיזית

למדנו אודות עבודת ההולכה, ההתקרבות הפיזית לה'. השבוע, במקום סתם ללכת לבית הכנסת, נחנך את עצמנו לכך שכאשר אנו מקרבים את עצמנו אליו פיזית, בזה אנחנו עובדים את עבודת ההולכה. בכל פעם שניכנס לבית הכנסת, נעצור בלי נדר למשך 5 שניות ונתבונן בדבר. וגם כאשר אנו חולפים על פני בית הכנסת ברחובה של עיר, נוכל לשהות לרגע ולהזכיר לעצמנו שאנו קרובים לה'. בנוסף, בלי נדר נקדיש 30 שניות מדי יום כדי לעזור בקרבנו הערכה לעובדה שאנו זוכים לחיות בין יהודים שומרי תורה, כי פירושו של דבר שאנו חיים בקירבת מקום לשכינה הקדושה.

שאלה:

מדוע אומרים "שִׁפְּךָ חֲמַתְךָ אֶל הַגּוֹיִם" בשעה שפותחים את הדלת לאלוהי הנביא?

תשובה:

שמע נא.

אמא יצאה לקניות, ובזמן שלא היתה בבית, האח הגדול הציק לאח הקטן, אזי ברגע שדלת הבית נפתחת והאמא נכנסת פנימה, הילד הקטן רץ אל אמו, מושך בבגדיה ואומר: "אמא, תטפלי בו! תענישי אותי! תכי אותו!"

אליהו מגיע כדי לבשר על הגאולה, ולכן ברגע שהוא נכנס פנימה, אנו אומרים: "שִׁפְּךָ חֲמַתְךָ" - הכה בהם! הכה בגויים שעינו והרגו אותנו!"

לו את הפיצה שהזמין, עקב האנשים הרבים שגדשו את החנות.

והרב סיפר לכתב: "בעבר, קהילה זו הלכה וגוועה, אולם כעת היא חיה ופעילה. היא הולכת וגודלת. יהודים שומרי תורה צעירים ממלאים את המקום".

ויש גם עוד מקומות טובים. בולטימור, פילדלפיה, אפילו פאסייק, כל מקום שאליו הולכים היום, הקהילות הולכות וגדלות. טורונטו מלאה ביהודים שומרי תורה. ברוך ה', הם מתפשטים לכל מקום.

הקהה את שיניהם

והנה, צריך לדעת שענין זה כלל אינו מוצא חן בעיני אויבינו. ברוך ה' שהם לא שמחים. וגם על זה אנחנו שמחים. וכמו שאמר דוד המלך: "לְמַעַן שׁוֹרְרֵי" (תהילים ה, ט) - שאויבי יביטו בי ויחרקו שיניים. ששיניהם יפלו; ככל שאנחנו נלך ונגדל, כך הם יחרקו שיניים יותר ויותר.

כמובן שזה לא מספיק. אנחנו רוצים שכל אמריקה תהיה מלאה ביהודים שומרי תורה, כי ככל שהם הולכים ומתרבים, כך הקב"ה הולך ומרבה את שכינתו. וזאת אומרת שאנחנו נוכל לחיות חיים עם יותר עלייה, יותר שלמות, בכך שנהיה קרובים פיזית לקב"ה.

חיים של קירבה

לשם כך אנחנו חיים - לשם קירבת אלקים. וכמו שלימדנו רבינו המסילת ישרים (פ"א): "וכשתסתכל בדבר תראה כי השלמות האמיתי הוא רק הדביקות בו יתברך". להידבק בה' ולהיות קרובים אליו - היא השלמות וההצלחה הגדולים ביותר. ושלמות זו היא מתנה מיוחדת שהעניק הקב"ה ל"יִשְׂרָאֵל עַם קְרִבּוֹ", לאומה הקרובה אליו ביותר.

מה שלמדנו היום הוא, שעלינו להתקרב להשי"ת לא רק ברעיונינו ובפנימיות מחשבותינו, בנשמותינו, ובמידותינו. לא רק שעלינו לדבר עליו כל הזמן ולחשוב עליו כל היום. **אלא המשמעות היא גם קירבה פיזית.** ואלו שמתקרבים אליו בעולם הזה,